

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na cel poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXII.

V Ljubljani 12. sušca 1869.

List 11.

Vera in njeni nasprotniki.

(Dalje.)

2. Kaj pomenijo besede drugega stavka, „spoštujem vsako vero?“ Ali se ne pravi djansko: jaz nimam nobene za pravo; ali, spoštujem vsako kot dvomljivo; ali, menim, da je to vprašanje, katero rešiti ni taka reč? Pervo bi se reklo vsakako razodenje tajiti, in prepričanja, po katerih so celi narodi, knezi, modri in priprosti keršansko katoliško vero sprejeli, bi bile gola goljufija.

Kdor drugo terdi, je odpadnik, kajti znano je, da tisti, kdor nad lastno vero dvomi, je neveren. Tretje pa pomeni ravno toliko, kakor bi rekel: malo je na tem ležeče, ali človek sprejme resnico od Boga razodeto, ali ne; je vse eno, ali je Bog sam na svet prišel in nas učil ali ne, in zadnjič je vse eno, ali človek svoj namen doseže ali ne.

Da nektre taka govorica oslepi, ima vzrok v tem, ker se taki ljudje delajo, kakor bi stali na modroslovni visočini ter menijo, da za-nje je to kaj posebnega. V resnici pa to ni nič drugega kakor senca in sicer prav slaba, zakaj nič ni pravemu modroslovju bolj nasprotno, kakor brezpametno spoštovanje vsacega verstva. Modroslovje to dobro spozná, kajti kdo je kdaj pravega modrijana slišal učiti, da čisla vse nasprotne načela? Ako je modroslovje za to, da se resnica zvé, se ne more bolj nemodroslovskega početja misliti, kakor je ta, da se mirno pri zmoti ostati smé, da ne rečem mora, in kar je še huje, da človek zmoto čisla. Nasprotnikov načelo nasprotuje tudi človečnosti (humaniteti). Prava človečnost sicer uči, da ne smemo zmotenih zaničevati, da moramo poterpljenje z njimi imeti in jih ljubiti; ali nikdar se še ni učilo zmoto terpeti. Ravno to pa pomenijo besede: jaz vsako vero spoštujem; to hoče reči, jaz spoštujem tudi to, od česar sem prepričan, da ni resnično, ker resnica se ne nahaja v stavkih in mislih, ktere si nasprotujejo. Ako bi pa rekel, jaz milujem vse zmotene, jih ljubim, ne voščim jim nič slabega zaradi tega, ker so v tamoti, bi ne govoril samo kot človek, ampak kot katoličan, kteremu se spodobi po besedah sv. Avgušтина zmotnjavo zaničevati, zmotence pa milovati. Ti pa govoriš ter praviš: jaz čislam njihove zmotnjave, neumnosti in bedarije, in to je ravno tako neumno kakor brezbožno govorjenje. Neumno je, ker praviš, da spoštuješ to, čimur na svetu naj manj spoštovanje gre, namreč laž, — in brezbožno, ker praviš, da čislaš, kar Bog neskončno sovraži in kar želi, da iz sveta zgine.

Če se ti primeri, da naletiš na tacega širokouste-neža, ki terdi, da je vsaka vera dobra, in da on vsako spoštuje, pomeri ga z ojstrim očesom od nóg da glave.

Ako vidiš, da se dela moža brez predsodkov, ne vé pa kaj je zinil, pomiluj ga, in če je moč, posvari ga; ako pa spoznaš, da je eden izmed mnogih brezbožnežev, ki take strupene govorice govorijo, nasprotuj mu s krepkim in pravičnim serdom. Glej, da ga prepričaš in osramo-tiš, in nič več ne se bo upal v tvoji nazočnosti kaj tacega spregovoriti. Nič več se ne bo potem modroslovca kazal zasramovaje Jezusa Kristusa in po njem odrešeno dušo.

(Dalje nasl.)

Prihodnji občni cerkveni zbor.

(Gosp. F. Dupanloup-a, škofa orleanskega.)

IV. Pogled v preteklost.

Vendar vas prosim, prijatelji in bratje v veri, ne delajte si prevelikega strahu. Lahko smo žalostni gledé sedanjosti, še enkrat rečem, in precej prevzetno bi se mi zdelo serce, ki bi se ne žalostilo. Sinovi 19. stoletja, moji verstniki, so si delali lepe upe in gojili posebne nade; ali umreti bomo ravno kar morali goljufavši se. Pa kaj? je li naše kratko življenje cela povestnica? Nas ni bilo v 16. veku in nas ne bo več v dvajsetem; cerkev pa je bila in bo. Ko bi ji hotel prerokovati, česa se ima nadjati, bi vse moje prerokovanje ne bilo žalostno; in ako bi poprašal svoj spomin, bi bila sedan-jost na dobičku mem preteklosti. Le ozrimo se na čase, kterih ni več: bomo li vidili veliko stoletij, ki bi ne bile imele svojih težav, svojih nevarnosti? Plašljivost nekterih katolikov me opominja na besede v bukvah modrosti: Ne dicas: Quid putas causae est, quod priora tempora meliora fuere quam nunc sunt. Stulta est enim hujusce-modi interrogatio; nikar ne rekajte: Zakaj so bili stari časi boljši od sedanjih? Nespametno je to vprašanje. *)

Prebiral sem te dni papeževske vabilnice na cerkvene zборе v srednjem veku. Še vse bolj zdihujejo papeži nad nesrečo svojega veka. In da ne gremo dalje, poglejmo le, kako je bilo pri tridenškem zboru?

Ono stoletje je bilo dovolj podobno sedanjemu v velikanskih iznajdbah, v veselji do učenost in v povzdigi umetnost; podobno tudi v nasprotni rabi teh darov. Sestnajsti vek je obljubil nedavno pred najdeno Ameriko, kazal tam strašno lakomnost in nečloveštvo in vpeljal sramotno sužništvo. Tam si je nabiral zakladov in jih obračal v pohujšanje in spridenje življenja. Ali če natančneje pogledamo na tedanje prestole in ljudstva in celo na cerkev, razkrije se nam še veliko žalostnega. Ravno to 16. stoletje je vidilo Henrika VIII, Elizabeto, Kristjana II, Ivana Straha, Medicis-a, Karola IX in Henrika III. Vidilo ropanje Rima in oblego Pariza. Tako imenovana reforma nam je raztergala cer-

*) Eccl. VII. 11.

kev in razdvojila keršanstvo. Le berite življenje velicij in svetih mož tistega časa, Karola Boromeja, Frančiška Saleškega, kako vam razkrivajo slabosti in napake cerkvenega in družbinskega življenja. Le berite pečatnice, s katerimi so sklicali papeži tridenški zbor, in vidili boste, če ni Adrijana VI, Pavel III, Pij IV še hujše tožil o nevarnosti keršanstva, kakor Pij IX. Mlačnost, neréd, pohujšanje, slabo podučena duhovščina, verski redi propali, in potem razdvojeni vladarji, ljudstva zatirane, vojska dan na dan, po vseh deželah. In da govorimo le o zboru, ki se je bil sošel v tako žalostnih stiskah: Treba ga je bilo sklicati v malo mestice, skrito med tirolskimi gorami, čakati šest let na dobro voljo knezov, z njim prenehati, ga zopet pričeti, in neprenehoma boriti se s krivico.

Toda zastoj so zapreke! Moč sv. cerkve je premagala vse; in po cerkvenem zboru, kak prizor na enkrat! Kako veliki možje, kako velikanske djanja se rodé ravno v zboru in po prerodivnem duhu, ki ga je razlival zbor med keršansko družbo! Sv. Karol Boromej, sv. Filip Nerijan, sv. Peter Alkantarski, sv. Terezija, sv. Janez s Križa, sv. Frančišek Salezijan, sv. Joana Šantalska, sv. Vincencij Pavljan, sv. Frančišek Borgija in sv. Frančišek Regis, deležniki duha sv. Ignacija in sv. Frančiška Ksaverija; .. pa mnoge družbe, dobrotne naprave, ki so spet v cvetje spravile duhovsko življenje in versko obnašanje in povsod oživile nauk, red in ljubezen: In vkljub vsem prepadam, ki jih je imela ta neumerljiva mati človečanstva sv. cerkev preskočiti, ima vendar sedaj Božje hiše v Jeruzalemu, prostost v Pekingu in v Carigradu, svoje škofove na Angleškem in v Nizozemlji, svoje zbore v Baltimoru, misijonarje v Afriki, Avstraliji in Japonu; veseli se v dnu serca videti vkljub vsemu, kar si ima še želeči in kar obžaluje, da so sploh povsod pravičniše postave, menj hudodelne vojske, bolj obvarvani mlajši, da se reveži bolj podpirajo, sužniki oprostujejo. Ako Cerkev natančneje pogleda tako imenovano reformo, ki se je bila tako oblastno vzdignila na politični podlagi v 16. veku, jo vidi v naukih brez stalnosti, pa da je dokončala svoj čas in ji orožja pomanjkuje. Nasproti pa katoliška cerkev, ki so ji natvezali, da ni več prenašati njenih razvad, ima papeža na čelu, katerega imenitno čednost mora človeštvo spoštovati, ima več in gorečnejših škofov, pobožne, zedinjene, vdane mašnike, učene in krepostne redove, uterjene v preganjanji in revščini. In ko cerkev zdaj hoče sklicati cerkveni zbor, ga skliče v sam Rim, in najdbe svetnega duha so ji le v prid in pomoč.

Ne mižim in ne molčim o slabostih našega časa in o dušnih stiskah in dušnih nevarnostih. Pa tudi nočem biti nehvaležen za Božje dobrote in ne spregledati moči, ki jih vedno prihranjuje svoji cerkvi, ter polajšanj, ki jih deli dobremu tudi v nar hujših časih. Sicer pa ne smemo pozabiti, da človekova naloga je vsak čes vojskovati se in da vsak vek ima svoje delo in svoje terpljenje. Obžalujem sedanjí čas; preklinjam ga ne; nad ljudstvi ne obupujem, ne mečem prekletstva na vladarje; oni niso vsegamočni; samim so v ozir jemati velike težave. Molim veliko več zanje, kakor moli cerkev: kolikor premore moj slabi glas, zavračam na znamnja, ki se godé, in svarim vse, vladarje in ljudstva; tirjam pa, da naj zvesto in odkritoserčno pripomorejo k tako veličastnemu delu sv. cerkve v zveličevanje in oliko sveta.

Troje hudo pred vsem je sedanjí čas do verha prikipelo, in nam daje bitko zdihovati, namreč zatopljenje vere, kar se godí in pospešuje po veri sovražni vodbi vednostnih in modrijanskih ukov; dalje spačenost in razuzdanost življenja, ktero pohitruje sto in sto novih pomočkov nekega kužljivega semenstva; in

poslednjič pomotne razpertja (lažnjive nerazpozumljivosti), ktere verski sovražniki neprenehoma trosijo med cerkev in sedanje ljudstva, to je njih najljubše opravilo?

To troje hudo v drobu občinstva napravlja razpor, zaničevanje Boga in vsake veljave, napuh in sovraštvo, ki žuga družbinstvu vedno povračevanje rogovilstva.

(Dalje nasl.)

Spomínki

iz življenja ranjcega vis. čast. g. Janeza Stibjel-a, misijonarja v Ameriki, roj. v Kamnji v nadškojji goriški.

Spisal France Bunec.

Rajni gospod misijonar je bil rojen 31. okt. 1821 v kamnjenski podružnici Vertovin-u. Stariši, pošteni slovenski kmetovavci, so kmali spoznali, da sinek ni slabe glave in da ga zelo veseli se kaj pridna naučiti. Zato so ga namenili za duhovski stan. Pošljejo ga v šolo v Gorico. To je bilo za bistrega dečka veliko veselje in poredoma je doveršil začetne in latinske šole. V zadnji latinski šoli ga vzamejo k vojakom, in vže je bil zmenjal dijaško suknjo z vojaškim plašjem. Stariši, edini brat in 4 sestre, kateri vsi razun matere še živé, so vse storili, da bi Janeza vojašine rešili, ker tisti čas ni bilo tako lahko od vojašine odkupiti se. Le 14 dni pa je jedel Janez vojaški kruh; od vojašine odkupljen se podá koj v goriško duhovnico in po doveršenih 4 bogoslovskih letih je bil od rajnega mil. knezo-nadškofa Lušin-a 21. sept. 1845 za mašnika posvečen. Pervo službo je rajni dobil kot domači učitelj pri grajšaku g. Lantiri-ju v Gorici, kjer je bil učitelj in odgojitelj sedajnemu živečemu grajšaku g. Dragotinu Lantiri-ju, kateri večidel biva na svojem gradu v Vipavi. Kmalu potem ga pošljejo milostljivi nadškof za koooperatorja v Bovec in ne dolgo potem za duhov. pomočnika v farno predmestje na Placuto v Gorico. — Dolgo popred, kakor njegov brat Tone sam pripoveduje, je želel se v amerikanski misijon podati; dopisovanje z ondotnim tačasnim misijonarjem ranjc. gosp. J. E. Mozetič-em, našim rojakom, naslednjim korarjem goriške nadškofije, mu je popolnoma pogumnost dalo se v Ameriko podati temveč ker mu je bil tudi brat Tone njegov sklep še poterdil. Tako se kmalo potem leta 1850 mesca avgusta podá čez Dunaj v Ameriko. —

Iz njegovega prvega lista, katerega je starišem pisal iz Amerike, naj posnamemo to-le: „Ljubi stariši! Vsaki dan slišim vaš glas; Tone pravi: Janez je šel v morje ribe lovit; pa čeravno je bilo vreme neugodno tako, da med kosilom, ko sem si meso rezal, mi je krožnik z mesom vred na tla telebil zavoljo groznega viharja, in sem potem s tal čepine pobiral, sem vendar srečno prišel 21. septembra v Alleghany. Koj se podám k gospod Mozetič-u, kateri me zelo prijazno sprejme itd.“ — Zavoljo bolehnosti se gospod Mozetič koj po njegovem prihodu nazaj v Evropo podá, prepustil mu je bil svoje imetje — slamnato posteljo in žakljíc kave, — zavoljo česar smo se potlej po njegovem prihodu večkrat prijateljsko vedrili. — Med tem je pa z gosp. Mozetič-em, kateri je v Gorico pridši postal korar stolne cerkve, vedno redno dopisoval, in tako so vselej njegovi stariši in rodbina po imenovanem gospodu zvedili, kako se njih gosp. Janezu v Ameriki godí. — Starišem je bil pri odhodu v Ameriko obljubil, da čez tri leta jih bo vže obiskat prišel, in sicer po materni blagoslov, katerega mu prvič ni bila dala, kar se je pa komaj po 8letnem pričakovanju vresničilo. Opravila mu niso dopustile se v Evropo tako hitro nazaj podati. Zidal je namreč, ker ondotni farani cerkve niso imeli, velikansko cerkev z dvema zvonikoma v podobi kakor je cerkev sv. Ignacija na Travniku v

Gorici, šolo in farovž za dva učitelja, 2 duhovna pomočnika in samega sebe, in prišel je svoj rojstni kraj obiskat perve dni mes. jul. 1858. — O kaki prizori, ko so stariši po dolgem pričakovanju svojega sina g. Janeza spet vidili in se objemali! — Pero ne more teh trenutkov popisati, le občutiti zamore tisti, kateri si okolišine misli. — Ko naši farani zvedó, da se njih rojak domu bliža, ga velika množica pričakuje; možnarji pokajo, farni zvonovi trijančijo, in množica ljudstva misijonarja s poštovanjem in veseljem spremlja. Se vé, da č. gospodu ni bilo to spremstvo po volji, ker so bili sama ponižnost in krotkost; ljudstvo pa ni hotlo drugač. — Bili so doma blizo mesec dni, dné odhoda pa niso hotli nikomur naznaniti. 27. julija tistega leta so pridigovali v podružnici Skrilje, kjer jih je velika množica vernega ljudstva poslušala. — Nastopil je 15. dan avg. 1868; bil je shod njih rojstnega kraja v Vertovini. Bili smo tisti dan po doveršeni službi Božji pri njih rodbini vsi židane volje, pomenkovali smo se to in uno; njih mati (ktera je ravno pred letom umerla), je bila gospodu sinu obljubila ne le blagoslova, temveč da ga bo spremlila do Ljubljane pri odhodu nazaj v Ameriko, in če bi bilo jutrašnji dan; in res, med živimi in veselimi slavo-klici so dan odhoda berž za drugi dan odločili. Mati, brat in tukajšni kaplan Jož. Jarc in drugi izmed rodbine so jih spremili do Ljubljane. V Ljubljani se z našim misijonarjem niso mogli dolgo muditi, ker hla-pon je imel naprej odriniti; mati s sinom, in oni si sežejo v roke, vošijo srečen odhod in se oslovijo prijazno in veselo; g. Janez v Ameriko, — drugi spet nazaj domu. — Vše pri odhodu je bil misijonar starišem obljubil, da k večjemu 5 let se bo v Ameriki mudil in ko bo dolg poravnal, kateri ga je tlačil s čez 60.000 dolarji zavoljo zidanja nove cerkve, se bo spet domu vernil. Ali njegova marljivost in delavnost v Gospodovem vinogradu mu ni dala počitka. Zidal je pozneje učilišče, kakor je bila nam „Danica“ omenila, novo pokopališče, in se je s tem še bolj v dolgove zakopal. Mesca junija lanskega leta je starišem pisal (ker je bil jim pismeno obljubil, da pride preteklo spomlad domu in ni prišel), da pride gotovo prihodnjo spomlad, in med drugim tudi, da ima hud kašelj. Nič kaj po volji ni bilo doma opomnjenje od kašlja; pričakovali so ga sicer od dné do dné, dokler ni nam „Danica“ žalostnega sporočila naznanila, da se je podal v boljši dom kot je Evropa vživat večno veselje. Naj mirno počiva!

Kaj je to: svobodni zidar (frajmavrar), in svobodno zidarstvo (frajmavrarstvo)?

V. Poskušnje.

Razne poskušnje, s katerimi frajmavrarji svoje zapeljane žrtve sprejemajo, so tako neslane in brezbožne, da je nevredno te gnjusobe obširno popisovati. Le nekatere reči o sprejemi naj še omenim.

Dva prosta zidarja veržeta poskušenca skoz velik okvir (rom), ki je s papirjem prevlečen, in ko papir preterga in na uno stran telébi, ga dva druga mavtarja vjameta, da si kje nosa ne razbije. — Tako imenovani „velečestiti“ potem bogokletno moli neko molitev na čast frajmavrarškemu patronu, ki ga imenuje „Veliki mojster sveta.“ Svobodni zidarji radi in pogosto Božje ime izrekujejo, pa le po hinavsko, ker oni so bogatajci, ter le natoro časté, kar priča Fr. Ragon, mavtarski pisatelj. — Med dolžnostimi, ki jih novinec sprejme, se mu naj terje zapoveduje molčečnost, da ne sme nič razodeti. To kaže, kakošna je njih poštenost, ker se bojé s svojimi slepijami na svitlo.

Kedarkoli človek pomisli, da na milijone mož že

dalj časa dela te sramotilne in nespametne poskušnje, res ga mora serce zaboleti, pa tudi začuditi se mora, kakor piše „mali tiger“, svoboden zidar, „čuditi se mora, da se ljudje v enomer dajo slepiti.“ Da ni satan vmes, noben mož z umom in misleč ne bi se udal tim otročjim in zopernim burkam. Človek skorej ne bi verjel, ko ne bi pričal zidarski obrednik, ki ga je sama družba na svetlo dala. — Nasledvajo tri hoje.

Perva hoja je takale: Grozobrat trikrat pelje novinca z zavezanimi očmi po snidnici gori in doli, in sicer na posebnem mestu, ki je nalašč za to odločeno. Mož stopa po premikalnih deskah, ki ležé na valjarjih, imajo nekové špice, in se umikajo izpod nog; potem stopa po padaličastih ali spodjemnih deskah, ki se mu vdajajo, da meni, da bo padel v globočino. Na to mora lezti po stopcih brezkončne lestvice, in kedar neče več naprej, vpijejo mu, naj le še leze; ako meni, da je jako visoko prilezel, velé mu, naj se doli spusti, ... in mož cepne kake tri čevlje visoko. Ves ta čas pa delajo taki ropot in hrušč kot da vihar buči, grom bobni, toča verši in otroci kričé, ob kratkem: strašen hrup in truš delajo. — Taka je perva hoja — zelo neumna, in enako neumne ste naslednji, kakor tudi očiščevalni plemen.

Pred zadnjo poskušnjo moža v drugič opomni, da vsak, kdor hoče biti svoboden zidar, mora se slovesno zavezati, da bo storil vse, kar bi blagor svobodnega zidarstva od njega zahteval, pripravljen mora biti, da koj na prvi poziv žrtvuje svoje življenje, če bi kedaj treba bilo.

Ko tirjavec priterdi, da bo storil vse, naj je, kar če, velečestiti dostavi: „Moramo se prepričati, če ni to prazno zagotovilo. Dovolite, da vam zdajci pušamo.“ — Ko tirjavec privoli, mu žilo malo oprasknejo in naredé, kakor da teče kri, potem roko zavežejo, ki jo nosi v naramnici.

Velečestiti mu koj zopet prigovarja, naj si tudi „zidarski gerb“ z razbeljenim železom dá vžgati na persi, in zgodi se tudi slepilna komedija z našganim koncem vpihnjene sveče ali pa z ogreto steklenico. Nazadnje mora tirjavec še bratu „miloščinarju“ šepniti na uho, koliko hoče darovati siromašnim zidarjem.

Zato, češ, ker je mož bil serčen v poskušnjah, ga „obrednikar“ in „velečestiti“ posvetita za učenca s tem, da ga učita, kako se naredi prvi in dva druga koraka v kotu podolgovatega čveterovogala! Tako telečje pameti so ti mavtarji! — Peljejo ga na to k altarju „priseganja.“ —

(Dalje nasl.)

Tri mesce na Jutrovem.

XXXV.

(Kako se cerkvene molitve zlagajo s ss. kraji. Sprejem v Nazaretu. Kapela oznanjenja. Procesija. Odgojilnica nazareških redovnic. Neka zgodba. Cerkve. Dober tovarš. Nekoliko iz zgodovine mesta Nazareta in sedanji stan. Kaj mestu pomaga kviško? Sv. maša v Marijini hišici. Velika maša v tesarnici sv. Jožefa. Studenec Marije D. Cerkev nezedinjencev. Kristusova miza.)

21. mal. travna je bilo pred praznikom, ki se imenuje „varstvo sv. Jožefa,“ in vse kaj drugač ginjlive kakor sicer so bile besede v večernicah: „Missus est Gabriel Angelus a Deo in civitatem Galilaeae, cui nomen Nazareth, ad virginem desponsatam viro, cui nomen erat Joseph, alleluja.“ To je: „Poslan je bil angel Gabriel od Boga v mesto galilejsko, katero se je imenovalo Nazaret, k Devici zaročeni možu, kateremu je bilo ime Jožef, — hvalimo Boga!“ Popotovali smo namreč proti Nazaretu, ko sem večernice molil od tega praznika. Ravno proti temu mestu iti in gredé tako branje iz brevirja moliti, to je kaj posebnega za katoliško serce. V sveti deželi dnevnic moliti je vse kaj drugega, kakor pa drugod, zlasti se psalmi kaj lepo podajo, ker

dostikrat tako živo živo zadevajo ravno na kraj, kodar človek hodi, ali pa na bližnjega, ali tacega, ki ga je ravno ogledoval.

Ljudoljubni očetje frančiškani v Nazaretu so nas precej sprejeli in nam postregli z limonado in kavo. Iz nove romarske hiše, kamor smo se bili vstanili in ki je ločena od samostana, smo šli v cerkev in v duplino Marije Device, to je, v tisto kapelo pod velikim altarcem, kjer je nekda bil stanovanje Marije Device in ji je bil angel Gabriel napovedal včlovečenje Sinu Božjega, kakor se moli: „Angel Gospodov je Devici Marii oznanil, in je spočela od sv. Duha“ itd. Bili smo nato pri procesiji, ki jo imajo č. oo. frančiškani k svetišem tega kraja, kakor je navada tudi v Jeruzalemu in Betlehemu. Tako čast. očetje leto in dan neprenehoma preslavljajo po naj večih svetiših skrivnosti sv. vere. Kaj lepo so pri tem ginljivem opravilu peli dečki s patri vred. Še tisti večer smo mestice nekoliko ogledali. Vidili smo odgojilnico nazareških redovnic, ki imajo več libanskih sirotinskih deklic v reji, in tudi zunanjo šolo za nazareške deklice. Morajo pa po otroke dostikrat na dom hoditi, kar bi tudi pri nas bilo marsikterikrat potreba. Po unih krajih ni nič govora o ločenji šole od cerkve; zadovoljna je turška vlada, ako jim kristjani mladino kaj olikajo. Tako je bilo nekda tudi pri nas; kar je zdaj bolje, je storila katoliška cerkev. Pravila nam je neka redovnica, kakošne neusmiljenosti se včas v unih krajih dogode. Pred malo leti so bili človeka oropali, mu vzeli osla in robo, njega pa so pokopali; bil pa je še živ in ne čisto zasut, in je torej zopet na dan izlezal. Zunanja šola je imela takrat 100 otrok; znotrajnih smo vidili kaci 13—15 na dvorišu. Spovednik redovnic stanuje v neki hiši jeruzalemskega patrijarha. Redovnice so doma s Francoskega. Tudi zdravila sestre dajejo, ker v Nazaretu ni nobenega zdravnika. Pred nekaj leti je bil ondi eden frančiškanov sloveč zdravnik. Lekarnico smo še zdaj vidili, in tudi frančiškana, ki se nekoliko z zdravilstvom peča.

Potlej smo bili v cerkvi zedinjenih grekov, ki je bolj revna, — in v katoliški maronitovski cerkvi, kateri imajo tukaj kaci 250 vernikov in še dve podružnici, pa samo enega starega duhovna, kateri je bil viditi prav pobožen mož. V greški cerkvi je duhoven ravno nekoga spovedoval, in sicer očitno zadej v cerkvi; z veliko ponižnostjo je vstrič njega stal (je že neki taka šega), spovednik pa pri njem sedel. Ko smo iz cerkve šli, je nekdo ob vratih skledico držal za milošnjo. Ta navada je pogosto na Jutrovem. — Tudi memo anglikanskega tempeljna smo šli. Ti kraji še z družimi, ki smo jih drugo pot vidili, so na gornji strani mestica. Ob sedmih nam je bilo z lepo večerjo postreženo; Bog plačaj dobrim patrom! Romarnica, kjer smo stanovali, se imenuje „Casa nova“, nova hiša, in je prav čedno, vkusno in pripravno l. 1845 dodelana. Stanovala sva skupaj v eni sobici s čast. gosp. Fr. Verličem, Štajercem in prav ljubim prijateljom. Oba sva bila zadnje dni v Nazaretu nekoliko bolehnata, še bolj pa g. Verlič.

Preden drugo opazovanje dalje pripovedujem, naj zapišem nekoliko iz zgodovine in sedanega stanja tega preimenitnega mestica. Nazaret (arab. en-Nasra') je na višavi, pa vendar v nekakem kotlu med drugimi gorami sozidan in se po brežuljku skladoma dviguje. Vinogradi in verti z granati, oljkami mestice obdajajo. V stari zavezi mesto ni nikjer imenovano; dobilo je znamenitost še le od presvete deržine. Konstantin s svojo materjo je ondi prvo cerkev zidal; do njegovega časa so stanovali v Nazaretu sami judje, nobenega drugoverca niso terpeli. Ko je bil sv. Jeronim prišel v Nazaret, je našel ondi terg s cerkvijo na mestu oznanjenja, in drugo na kraju, kjer je Zveličar odrasel. Po prvi križanski voj-

ski je bil v Nazaretu škofijski sedež. L. 1187 je dobil Saladin Nazaret v oblast. Pozneje je prešel zopet za malo časa v roke kristjanov, ko je l. 1250 bil sv. Ludovik tam na božji poti; ali l. 1263 ga je bil Bibars Bondukdar, sultan egiptovski, do čistega razdjal. Ob času križarskih vojsk, ko so bili Saraceni razdajali mesto in svetiša, je bila po pobožnem izročilu oteta hišica Marije Device, po angelih (l. 1291) prenesena na Tersat in čez nekaj lét od ondod v Loreto, kjer se še zdaj časti. — Skorej skoz 400 let je bil potlej Nazaret v pustoti ali obljuden samo z musulmani. Še le leta 1620 je emir Fahr-ed-Din oo. frančiškanom zopet dal hišico oznanjenja in dovolil novo cerkev zidati; pa še le med 1720 in 1730 je bila cerkev zidana, vendar ne v poprejšnji velikosti in lepoti, samostan je bil razširjen in kerščansko prebivavstvo se od tistikrat množi do današnjega dne. Do 4000 prebivavcev ima menda zdaj mesto, izmed katerih je kaka dobra tretjina mohamedanov, četertina latinskih in maronitovskih katoličanov, drugi so nekaj zedinjeni, nekaj nezedinjeni greki. L. 1837 je mesto veliko terpelo od hudega potresa. Keršanska olik s svojim misijonom in šolami, ali sploh keršanska vera, je Nazaret tako povzdignila, da je med naj znamenitišimi sirskimi mesti. Ljudstvo je bolj priljudno kakor po družih mestih in tudi čedniši rasti. Sploh se Nazaret vedno širi in zlepšuje, zlasti ker ima tudi obertnike, rokodelce in trgovce. Sicer pa je po mestu še precej nesnažno in nedušno, akoravno je od deleč prav lepo viditi in so hiše res sploh prijazno oličene, bele in po verhu plane po ondodni šegi.

Naslednji dan (26. mal. trav.) sem maševal v hišici Marije Device, ravno pri altari angela Gabriela. Pozneje bom to svetišo natanko popisal. O 1/27 je bila arabska pridiga s sv. mašo. Ker je bil ta dan omenjeni praznik sv. Jožefa, je bila pozneje velika maša v drugi cerkvi, bolj proti severu, namreč v nekdanji delavnici sv. Jožefa, ki je bila ravno obnovljena in še močno prazna. Tukaj je bil odrejevan prečešeni Odrašenik sveta v svojih mladih letih, tukaj je pomagal Jožefu in Marii delati in dajal je prelép zgled nazareški mladini. To zaznamuje tabla ob altari z napisom:

Hic illis subditus erat.

Tukaj jima je bil pokoren.

O slovenska mladina, ko bi prevdarjala, koliko imajo te besede v sebi! — Velika maša med lepim petjem dečkov in oo. frančiškanov je bila dolga; pričujoči so bili, mislim, več del vsi oo. frančiškani in dosti obilno število ljudstva. Pri petih litanijah loretanskih v arab-skem jeziku je vsa cerkev odgovarjala. Nočem zamolčati prigodka, ki naznanjuje značaj nazareškega ljudstva. Imel sem v roki majhne arabske mašne bukvice, ki sem jih bil kupil v Jeruzalemu; majhen deček zraven mene to spazi, me zdajci zaupljivo poprosi, da naj mu knjižico posodim. Prav lično med čednim obnašanjem bere potlej iz bukvic mašo in na koncu mi knjižico pošteno zopet dá. So ne mara evropski „liberalci“ arabčiča tako omikali? —

Po cerkvenem opravilu nam je Br. Benvenut, Moravec, skazal studenec Marije D. zunaj mesta proti vzhodu, kamor je Mati Božja po vode hodila in zanesljivo velikrat Jezus z njo ali pa tudi sam. Kako posvečene so stopinje, zaznamnjane s hojo presvete Deržine. Stena je, se mi zdi, ob kraju nekega poslopja, iz stene je šest duškov, iz katerih voda teče več ali manj; nekteri se s pipo odpirajo. Ljudi je več del polno, ker jutrovci vodo nekako posebno spoštujejo in se radi umivajo. Voda, kakor sploh po unih krajih, ni tako hladna kakor pri nas. Nad potjo gredé k studencu smo vidili cerkev nezedinjenih grekov, kateri imajo dve cer-

kvi v Nazaretu, pa naj lepši hiše, ker oni z denarom ongovajo. Sploh povsod, kjer je le kaj mogoče, se nastanjujejo razkolniški greki, dostikrat v škodo katoliške vere. Toliko lepše pa bo enkrat, ko se spolnijo časi in pride veliki dan, da se verne greška cerkev k katoliški edinosti.

Popoldne smo ogledali v gornjem kraju mestica nekaj posebnega. Prišli smo v obnovljeno l. 1861 do delano kapelo in našli smo ravno sredi cerkvice silno veliko, skorej podolgasto in štirioglasto skalo, ali bi djal pečino mehke lastnosti. Kaj če to v sredi cerkve? Izročilo pravi, da je Zveličar z aposteljni pogosto na nji jedel in ima torej ime Mensa Christi, to je, Kristusova miza. Res, prav pripravna je za obedovanje. Čez 8 čevljev je dolga, kaci 7 čevljev široka, $2\frac{1}{2}$ —3 visoka ter ima 39 čevljev v okrožji. Ko so kapelo popravljali in ličili, so pri znožji nekaj skale odbili in vzel sem je tudi jaz lep kos seboj v spomin. Tlakana je cerkvice s prelepim marmorjem iz Italije, ki vsaka ploša stane 8 piastrov ali blizu $\frac{2}{3}$ gl. Moravec Br. Benvenut je delo oskerboval in olepšave sam delal, iz česar se vidi, da po samostanih je še zdaj umetnost in vkus ter niso še vsega v štant vzeli „liberalci“, ki samostance kakor živine preganjajo in nehvaležno obrekujejo, to pa potem ko so toliko storili za omiko in povzdigo narodov. Podoba Zveličarjeva, določena za veliki altar, je imela priti iz Benedekt, za stranka altarja bi imeli radi podobi Jezusovega in Marijnega presv. Serca — nekoliko večji v pozlačenih okvirih; ako bi ju kdo napravil, bi si pridobil lepo zaslugo za to svetišče. (To sem bil zapisal tam bivši, če so ju med tem že napravili ali še ne, kdo si vé?)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Odbor „kat. družbe“ je v seji 5. t. m. med seboj izvolil: gr. Wurmbanda, očeta, za predsednika; in dr. E. Kosta njemu namestnika; dalje je tajnik dr. Vončina, knjižničar dr. Šterbenec, denarničar g. Gerber, zapisnikarja gg. Močnik in Klein. Iše se stanovanje za družbo in gg. gr. Wurmband, Gerber in Drašler so sprejeli nalogo za kaj primerne po-zvediti in v prihodnjem snidu o tem poročevati. Ude v družbo sprejema odbor in imena novih družnikov naj se izročujejo ali pošiljajo odbornikom. Mnogi novi udje še niso dobili sprejemnic, ker pisanje precej časa vzame, nekaj jih je pa pri enem ali drugem odborniku že gotovih. Vsak naj torej za sprejemnico pri tistem odborniku popraša, pri katerem se je zapisal. — Govorilo se je dalje o vošilu za sv. Očeta za petdesetletnico in sklenilo se, da naj se vošilo sestavi in za umetno opravo izroči kakemu lepopiscu; tudi za to je odbor izvoljen. G. dr. Čebašek je prevzel nalogo sestaviti za ude knjižico o petdesetletnici, kateri se bo dala na čelo dostojna podoba sv. Očeta. Naša misel je, ako bi kaka duhov-nija ali cela dekanija na Slovenskem mislila potrebo-vati kaj večji število taci knjižic za tako slovesni god, naj bi družbi to naznanila, da bi se na to ozir imelo pri natiskovanji. Bukvice, ki jih udje zastonj dobé, bodo za druge naprodaj po spodobni ceni.

Govor dr. A. Čebaška

pri vstanovnem velikem zboru.

Hvaljen bodi Jezus Kristus!

S tem lepim pozdravom, ki naj bo po svojem po-menu in bistvu začetek, središe in konec sleherne ker-šanske družbe, sklepam, častiti zbrani, spodobno za-hvalo, da ste se tako obilno snidli k prvemu vstanov-nemu zboru naše družbe, ki se je pred kratkim rodila ko nar mlajši hčerka kat. cerkve, in se zdaj pridružuje

starejšim sestricam družih dežel, po katerih se je zbu-dilo novo katoliško življenje. Naj bi tudi naša družba bila zlata zarija, ki napoveduje med nami lepši dau katoliške zavednosti in čednosti! —

Po opravljenem redu je moja naloga, Vam kratko naznaniti o delavnosti vstanovnega ali začasnega odbora in o sedanjem družbenem stanju.

Že mesca kimovca pr. l. se je sprožila blaga misel in spoznala živa potreba, da naj bi se po zgledu družih dežel in mest vstanovilo tudi v Ljubljani društvo, s katerim bi se budila in krepčala katoliška zavest in ljubezen zoper mnoge nevarnosti in napade nove dobe.

V ta namen se je zasebno mnogo posvetovalo, in obilno število poštenih in veljavnih prebivavcev našega mesta se je podpisalo in izrekla se želja, da naj se na-pravi katoliška bralnica ali čitalna družba ko pomoček, da se ložej doseže, česar je treba v sedanjem času, v katerem slabi časniki in gledišne igre, politične društva in drugi očitni in skrivni nasprotniki z združeno močjo butajo v kat. zavest in življenje, da bi ga omajali ali podkopali tudi v sercih zvestih vernih. —

Ker nove deržavne postave tudi nam pravico dajo, da se smemo zbirati v društva, so se podpisani povabili po imenu 29. list. pr. l. v mestno dvorano. V izverstnem govoru visokorodnega gr. Wurmbanda, ki se smé po pravici imenovati oče in sicer skerbni oče naše družbe, se je takrat naznanil namen in potreba take katol. čitalne družbe, in se je za to izvolil vsta-novni odbor, čigar naloga je bila, v življenje klicati zaželeno družbo in zanjo osnovati potrebne pravila (statute).

Ta začasni odbor se je večkrat zbral v posve-tovanje, kaj in kako bi se napravilo; pa prec od za-četka je spoznal, da zgolj čitalna družba bi bila pre-tesna ali preomejena za različne namene in potrebe ka-toliške družbe, ki se ima ozirati na različne potrebe časa ter jim zadostovati z mnogoterimi pomočki. Zato je odbor sklenil, naj se namesti zgolj bralnice na dan spravi katoliška družba, ki ima obširniši namen, namreč z mnogoterimi pomočki buditi katoliško zaved-nost in po moči skazovati v djanji keršansko ljubezen. Za tako družbo je sestavil odbor pravila, ktere raz-kladaže namen in nalogo, pomočke in pravice take družbe; te pravila so sploh že udom znane.

Pravila so se dale tiskati v nemškem in slovenskem jeziku, in 9. grudna so se podpisani spet povabili v mestno dvorano, da bi se posvetovali o novih statutih; in res se je bilo zbralo obilno število iz različnih stan-ov, ter so enoglasno poterdili in odobrili te pravila za-časnega odbora.

Ta odbor je tako poterjene pravila nemudoma predložil visoki deželni vladi v poterjenje, in visoka vlada je 23. grudna odboru naznanila, da nima nič zo-per osnovo kat. družbe na podlagi predloženih pravil, kakor so to naznanaovali slovenski in nemški ljubljanski časniki.

Kmalo po tem se je odbor obernal tudi do mi-lostivega kneza in škofa s ponižnim naznanilom te vladno poterjene družbe, ter je razložil začetek in potrebo take družbe, zoper katero se nasprotniki vsake vere že zdaj repenčijo; tudi jim je poklonil družbine pravila in v po-speševanje svojega početka prosil Njihovega blagoslova.

Milostivi knez in škof so s častitim odgovorom 4. svečana priznavali blagi družbeni namen, ki je vre-den vsega truda in nar bolj blage moči, ter so izrekli svoje serčne vošila za obiln vspeh katoliške družbe.

(Konec nasl.)

Zahvala. Prejel sem danes po č. vredništvu „Zg. Danice“ 20 gld. v prid katoliške družbe iz dobrih ne-imenovanih rok.

Poterdivši sprejem naznanuje serčno hvalo v imenu „kat. družbe“ njen predsednik

V Ljubljani, 6. sušca 1869. Vilj. gr. Wurmbrand.

— **Za pesem „Prelep vertec“,** na ktere primeren napév je od dekana Rozmana v Konjicah darilo postavljeno, je prišlo od 22 raznih skladateljev čez 30 napevov. Veliko jih je od mladih gg. učiteljev; to je jasno znamenje, da tudi v glasbinah zadevah je konkordatna šolska doba vse kaj družega, kakor pa jo lažnjivi cerkveni sovražniki razvpivajo. Zastran presoje pa se je nam primerno zdelo, to reč gosp. razpisavcu samemu izročiti; torej smo te dni vse izdelke z darilom vred poslali prečast. gosp. kanoniku in dekanu Rozmanu v Konjice. Od ondod tedaj se ima nasledek zvediti. Da bi se pa take poskušnje nadaljevale, bodi priporočeno blagoslovenim dobrotnikom, ki so zmožni, naj bi na pr. na katero si bodi Bilc-ovih prestavljenih cerkvenih, ali kako drugo pesem darilo stavili. V shodih „katoliške družbe“ bi se kaj dobro podale enake skazovanja in petja novih umotvorov, kadar družba toliko k moči pride.

O tej priliki tudi prosimo slovenske pesnike, naj bi kaj zapeli za zlato mašo sv. Očetu in enacih lepih pesem v „Danico“ pošiljali.

Družba Božjega groba, ktera ima svoje središče v Kolinu ob Renu in katero so sv. Oče Pij IX 20. vel. serp. l. 1858 poterdili in družnikom tudi odpustke podelili, ima svoj namen delati za povzdigo in lepšanje ter ohranitev katoliških cerkev in svetih in za razširjanje prave vere v sveti deželi.

Kako sveto je mesto Jeruzalem, kako častitljiv Betlehem, kako imeniten Nazaret, kako slavna vsa sveta zemlja, ki je s Kristusovimi stopinjami posvečena! — Je pa sveta dežela v mohamedanskih rokah, veliko nekdanjih prelepih cerkev in svetih je razdrtih in na njih mestu so turške moliše, ali pa jih imajo razkolniki v oblasti. Katoliške cerkve in svetišča pa misijonarji v sv. deželi pogosto od turkov odkupujejo, iz praha povzdigujejo na novo pozidajo in lepšajo le s tem, kar katoličani iz drugih krajev, zlasti iz Evrope milošnje delé. Tako se tudi mnogi in drugi duhovni preživé, ter se katoliška vera tam obvaruje in razširja. Ti nameni se toliko bolj dosejajo, kolikor več je pomočkov; torej je dobro delo v družbo Božjega groba pristopiti. Razkolniki ali ločenci in krivoverci, ki imajo več pomočkov, dostikrat naj lepši svetišča za-se pridobé, ali celo latin-cem odjemljo.

Družba, ktera ima v Ljubljani in okolici zdaj že blizu 200 družnikov, je bila poprej po podporniku ranjem gosp. J. Miškovcu oskerbovana, zdaj po njegovi smrti pa je od središča v Kolinu gosp. Karolu Lahajnarju (pri sv. Jakopu, rožne ulice hiš. št. 101) izročena; ud te koristne družbe ali bratovšine zamore biti vsak, kdor plača 25 kr. na leto.

Iz Zalega loga. Kaj je pglavitna dolžnost katoliške šole? Pglavitna dolžnost katoliške šole je neoveržljivo ta, da ona pred vsem drugim skerbi, da se mladina v sveti veri podučí in vterdi, se torej dobro soznani s peterimi pglavji keršanskega nauka in privadi čednega življenja. Ako človek tega nauka in sadu iz šole ne prinese, ne bo ne zadovoljin in ne srečen na svetu. Človeško serce je kakor zver, katero je treba zmiraj krotiti, da mu koristi in ne škoduje. Človek se mora precej v mladosti vaditi reda, spoštovanja in ljubezni do svoje vere in cerkve, pokoršine do višjih, ljubezni in zvestobe do vsih. To pa bo le skazoval, ako je že v mladosti v resnicah katoliške vere dobro podučen in vterjen. V katoliški šoli mora učitelj na to gledati, da mu je za podlago vsih drugih predmetov keršanski nauk, bodi si zgodovina, naravstvo, zemljepisje

itd. Učitelj zamore v šoli mladini veliko koristiti k keršanskemu in pobožnemu ter sploh čednemu življenju, ako ima serce za to; kako živo zamore on pri razlaganju naravopisja in zemljepisja mladini pred oči staviti božjo vsegamogočnost in modrost! Tukaj tudi zamore učitelj učence napeljevati, da bolj jasno spoznavajo, kako imenitna stvar je človek, zakaj je stvarjen, kaj je njegov namen, kolika škoda in sramota je, ako se spači in v pregrehe zaverže. Dober keršanski učitelj pri razlaganju vsakega predmeta učence tako napeljuje, da bi bili kdaj omikani in v vsih rečeh izurjeni srenjčani, naj bolj pa dobri katoličani.

M. Kalan, učitelj.

Razgled po svetu.

Dolgoruki se množijo. Bogati, od davnih časov prihranovani zaklad v kloštru Častohovu je vzet pod oskerb in nadzor ruske vlade. Njegove dragotine so vredne 200.000 rubljev. Tudi drugi prihodki, iz katerih se mnogim ondotnim mnihom meršave letnine izplačujejo, so kloštru vzete. Nova éra krade in uči krasti; ako ima kaka cerkev zlat kelih, križec ali kaj enacega, bode pač treba v taci krajih spod nóg spravljati.

„**Tagblatt**“ in „**Debata**“ nekako ošabno pišeta, da duhovstvo pri ljudstvu zaupanja nima. Kdor kake reči sladko želi, tudi sladko rad misli, da je res. Mi pa bi zamogli marsikak zgled povedati in jasno spričati, da ne le dobri ampak tudi zanikarni ljudje bolj zaupajo katoliškemu duhovstvu, kakor pa mnogim drugim, ne že le „debatarjem“ ali „tagblatarjem.“ „Unità“ v Torinu n. pr. pripoveduje, da se je poslanec Bellazzi lansko leto sam umoril. Imel je pa znesek denara oddati, in preden si je življenje vzel, pravi „Unità“, ga ni izročil ne ministrom, ne poslancem, ne žurnalistom, temuč prišel je k gosp. Avguštinu Ricci-u, fajmoštru v Badii v Florencii, ter ga je prosil, naj piše nekterim njegovim znancem ter naj jih povabi, da naj pridejo in sprejmejo, kar so mu od l. 1866 izročevali s tem namenom, da naj se oberne v podporo dveh ubozih udov s sinovi vred, ki so očeta zgubili na vojski pri Visu. (Da Bellazzi ni razodel, da se misli umoriti, to je očitno.) Rekel je Bellazzi v teh poslednjih trenutkih: Jaz nikomur ne zaupam kakor duhovnom in šel je iskat duh. pastirja v Badii, na katerega se je zanesel, kakor piše „Gazzetta del popolo.“ Če pa še taki zgubljeni reveži tako sodijo o duhovstvu, molčimo o neštevilnih, ki z zdravo in jasno dušo napolnujejo cerkve in duhovne hiše, obdajajo spovednice ter išejo ondi sveta in pomoči v dušnih in telesnih potrebah, v življenji in v smerti.

Prazniki. Kakor „Fortschritt“ naznanuje, je nedavno trgovska šopronska zbornica ogerskemu ministertvu izročila prošnjo, s katero zahteva in predlaga to troje: 1. da naj se vsi katoliški prazniki prestavijo na nedelje; 2. radovoljni prazniki naj zdajci nehajo; 3. ljudstvo naj se podučí, kako so božje pota zgolj brezkoristna potrata časa! — Na to nesramno zahtevanje ogerskih trgovskih judov odgovarja „Fortschritt“ prav dobro tako-le: Ali vam ubogo, toliko terpinsko keršansko ljudstvo še zmiraj ne dela dosti? Hočete mar njemu še teh malo dni pograbit, kadar bi se moglo malo odahniti? Kadaj že bode vender to keršansko ljudstvo spregledalo, da zoper keršanske praznike prav naj več kričé tisti gospodje, kateri ravno ob samih delavnikih naj manj delajo —; bode mar ljudstvo tovrno živinčé, ki naj se odira in guli do smerti? ... Tem verlim opombam bi se utegnili dodati še trije drugi protipredlogi: 1. Vsi politiški in posvetni prazniki, s kterimi se denar in čas trati, kakor so pevske in strelske slovesnosti itd., naj se za vselej odpravijo; 2. vsako radovoljno dan-gubljenje bogatih in imenitnih stanov naj zdajci jenja;

3. keršansko ljudstvo naj se podučí, kako da je tako imenovano popotovanje na oddih pri bogatinih, obiskovanje velikih toplic, kazališ, plesov itd., zgolj prazna potrata časa, in da vse to se ima odsihdob opustiti. Denarji pa, ki se za take gosposke popotovanja in veselice leto na leto mečejo in trosijo, naj se porazdelé med terpinske delavce, s čimur naj bi se reveži v praznik dušno in telesno okrepčevali. (Kat. list.)

Napoleon III., se piše v „Unità“, posluša s posebno zbranostjo štiridesetdanske pridige škofa rošelskega v tuilerijski kapeli. Ob nedeljah skoz leto je cesarska maša navadno olepšana z izbranimi godbami in pobožnim petjem; v pósti pa jenjajo glasbe in pevstva, in vse se v žalost podá, ker so dnevi žalovanja in pokore.

„**Nova Italija**“ pod očmom liberalizmom in pod torko nejevero nima nič manj kot 71.000 — reci eden in sedemdeset tisuč jetnikov ta trenutek. Vsako leto se ječe pomnožijo z 2000 jetniki, in ta pesmica se poje že 7 lét. To je očitno povedal poslanec Tofano v zbornici. Če še kdo poreče, da v „Sonnenglanzu nove svobode“ ni pravi in resnični paradiz, naj se pripravi, da ga „Tagblatt“ in „Laibaherica“ zdajci pošljeta med kerte in šišmiše. —

Milanski mestni odbor se laški vladi svetoval, da naj odpravi mnoge cerkvene praznike. Minister pa je bil vendar toliko moder ter je odgovoril: „da število praznikov določevati je čez vse naj bolj cerkveno prasanje, in vlada se v to ne more mešati, sicer bi žalila svobodo cerkve in vere.“ Ali kakor je modro pričel, tako je čudno sklenil, češ: če so vam škodljivi mnogi prazniki, pa delajte o praznikih! To se pač pravi, da šiva, pa spet para.

V nesrečno Italijo se povračajo jezuiti, zakaj „Unità“ piše: „Ko so bili iztirani jezuiti, so kar precej prišli tatovi. — in kakošni tatovi! In koliko tatov! Čas je, dajenja ostracizem zoper to slavno družbo. Ti častitljivi očetje se prikazujejo na lecah in oznanujejo Jezusa križanega v Florencii, v Bolonji, v Genovi in v Turinu. Cerkve se napolnujejo, ljudstvo se veseli, se uči, boljša in tolaži. Jezuit je človek Božji,* torej človek ljudstva. On noče nič od nas, temuč le našega zveličanja.“ Poslanec Minghetti je imenoval svoje poslanske tovarše „zbornico rovarjev,“ in „Unità“ pravi: „Oh, ko bi mi namesto teh imeli parlament jezuitov, kako bi vidili modre postave, rodovitne seje, previdne naredbe!... Italija dandanašnji potrebuje jezuitov, pa ne toliko tacih, ki spoznavajo pravilo sv. Ignacija, kolikor tacih, ki kakor uni v Boga verujejo, Cerkev spoštujejo, Božje zapovedi spolnujejo... Hudobneži, ki so nas hotli v pogin pahnuti, so na ime jezuit zasramovanje in zaničevanje obesili; pa komu se niso še dandanašnji oči odperle?... Moramo pa doseči, da ime jezuit postane ravno tako častitljivo, kakor so ga izdajavci iskali zasramljivo storiti.“ Tako „Unità“ v Torinu.

V Insbruku tudi liberalci na to zavračajo, koliko škoda bo mesto imelo, ako jim oo. jezuite pretirajo. Kamor namreč ta red pride, tje iz naj daljnih krajev tudi naj imenitniši deržine sinove pošiljajo v šole in s tem pride veliko denara v tako mesto, kar je dobro za trgovstvo in druge meščane. Insbruk ima mladenče skorej iz vsih evropskih dežel, celo Amerika pošilja poslednje leta gojencev v to napravo. Ktera druga naprava v Avstrii zamore kaj tacega skazati? Sicer je navada, da se mladi ljudje iz dežele pošiljajo, ako se hočejo kaj posebno izučiti. Med 210 bogoslovci je 106 inoželcev.

*) V pojasnjenje slovniško naj omenimo, da pišemo „Božji“ in „božji“, „Božji“ z veliko čerko, kadar je samostojnik, tedaj genitiv — namesto „Bogov, a, o,“ Dei, Gottes (ker „Bogov“ ni v navadi), „božji“ pa kadar je prilog divinus, göttlich. Vr.

V Luganu je umerl Dragotin Cattaneo, zbornik, ki pa ni bil nikoli v laški zbornici, ker kakor republikan ni hotel kralju in na vstavo priseči; mož, ki je po šegi lahunov hodil v Rim, pa tje ni prišel; nekaj časa profesor, ki je pa veliko pohujšanja storil pri mladini. Mertud ga je končal. Pravijo, da je bil duhovni zdravnik k njemu poklican, če ga je pa ozdravil, je drugo prasanje, ker obsipali so njegovo posteljo kar precej rovarji, in Macini sam ga je bil prišel obiskat. (Ni bilo res, kar so bili pred nekaj časom zagnali, da je ta rogovilež umerl.)

Šnopsarji in liberaluhi. „Tagblatt“ se je znosil nad „Danico“, ker je povedala, da je neki „šnopsar“ zoper Cerkev tako zabavljaj, kakor imajo sicer „liberaluhi“ navado. To se mu blezo silo čudno zdí, da bi „liberaluh“ moral s „šnopsarjem“ vstrič stati. Morebiti se pa vender dásta ta dva rogača kako vpreči pod en jaremček, ne da bi „Danico“ zato „kerč zviljal;“ kajti razloček med njima je čisto majhen: „Liberaluh“ cerkev in narodnost zasramuje kadar je trezen, „šnopsar“ pa kadar je „našnopsan.“ — Sicer pa naj „Tagblatt“ nikar ne natolceva, češ, da „Danica“ s „šnopsarji“ ali „liberaluhi“ méri ravno na tujce: imamo jih dosti v domači ograji, ki ne privošijo ne cerkvi in ne narodu, kar jima gre, oba psujejo, skrunijo in po nevredno krivičijo. „Danica“ se derži načela katoliškega, ki vелеva „bližnjega ljubiti,“ bodi si že Nemec, Slovenec itd.; zato pa se nismo odpovedali, da bi ne smeli napák grajati in za pravico se potegovati. Imeli smo in imamo katoličani opraviti najberže z več „tujci“ kot marsikteri „tagblattovec,“ in zlagamo se z njimi bolje kot z marsikterim domačim „šnopsarjem,“ ki ne mara ravno tiste po beznicah obira in črni, za katerih solde „šnopsa,“ — ali če ga ta trenutek serka še za svoje, pa ni deleč čas, ko ga bo za tuje beliče, kadar bode že vse skoz gerlo pognal, kar je imela žena, in kar so otroci dobili za darilo pri sv. birmi. —

Razne novice. Novojeorški katoliški list pravi, da je viditi, kakor bi nemški maškarski bali ne mogli brez tega biti, da duhovstvo zasramujejo, ker pri neki predpustni maškaradi so imeli veliko našemljencev v duhovski, škofijski, kardinalski podobi. Tedaj tudi po Ameriki „kulturo“ zasevajo. — Ker je pred nekoliko tedni v Rimu baron Schönberg v katoliško cerkev prestopil, ga je njegov protestanški oče zaverigel in mu dedišino odrekel. Tudi lepo „liberalstvo!“ — „Unità“ piše, da l. 1868 je bilo na Laškem zapertih čez 62.000 ubijavcev, razbojnikov in tatov, pa še ne vsi, sicer bi se ne kradlo več ter da vsih skupaj je zanesljivo 80.000 tatov itd. na Laškem. Lep sad laškega liberalstva! Iz njih sadú jih bote spoznali. — Španjolski otok Kuba pojde menda za Španjce rakom žvižgat. Lažnjivi liberalci znajo le zapravljati, pridobiti pa le bolj to, kar nakradejo in priropajo. — Pet sto Avstrijanov iz naj višjih krogov, kakor tudi vernikov iz vsih stanov, je pod vodstvom grofa Leona Thun-a v Rimu podalo sv. Očetu pismo verne vdanosti; „verfassungsfreundi“ so zato tako pobiti, da bi kmali celo v postu nehali plesati noretí in šemariti.“ — Zmiraj več anglikanskih duhovnov prestopa v katoliško cerkev, znameniti William Hurnhim je popustil svojo službo v Somerseth-u ter katoličan postal.

Iz Ljubljane. Zdaj ko se bliža vesoljni cerkveni zbor, se tudi oglasujejo bukve in časniki, ki to imenitno početje obravnavajo. V Regensburgu, novem Jorku in Cincinatu ob enem izhajajo zvezki z naslovom: „Das ökumenische Concil v. J. 1869,“ ki obetajo biti prav rabni in podučljivi. Perve bukve v 12 mesečnih zvezkih stanejo 1 gl. 80 kr. (pri Lerherji). Glavni ob-

seg prvih zvezkov bode kratko posnet nauk o veseljih zborih, nasledvajo prašanja o razmeri papeža, škofov, državne oblasti, véde, keršanskega ljudstva do vesoljnega zbora. V 1. zvezku je tehten spis o začetku, namenu in pomenu vesoljnih cerkvenih zborov. — Ne le duhovnom, ampak vsem nekoliko učenim katoličanom je dobro v taci rečeh brati in študirati, zlasti ker tudi cerkveni nasprotniki ne počivajo in vse stikajo, da bi sad tako imenične cerkvene naredbe odvernili, kolikor je mogoče. Nevarnost je toliko večji, ker države od cerkve zaporedoma odpadajo, kakor pravi omenjena brošura v predgovoru, in ker je tako imenovani liberalizem le prerad laži-liberalizem, ki sovraži cerkev z razodeto vero vred, in ker tudi ni brez taci, da jim je narodnost nad vero, časnost nad večnost, meso nad duha.

— **Imenitnost sedanjega časa** spoznavajo Slovenci tudi od te strani, da se bratovščina ss. Cirila in Metoda z neko posebno gorečnostjo razširja. Dobili smo novih udov od več strani, iz Smlednika na enkrat blizo 200, ki molijo za spreobrnjenje razkolnih naših bratov. Na Notranjsko smo poslali na enkrat 200 podob. (Prosimo č. gg. pri sv. Jožefu v Celji, da bi jih nam zopet poslali, ker kmali bodo vse pošle. Vr.)

— **Zastran zlate maše sv. Očeta** so mil. škof 3. t. m. zapovedali, da ta dan, to je 11. aprila ali 2. nedeljo po veliki noči, naj bode pri vsaki farni cerkvi slovesna sv. maša pred izpostavljenim sv. R. Telesom, v kateri naj se privzame molitev za papeža, in sklene naj se z zahvalno pesmijo.

— **Veličanstvi cesar in cesarica** zdaj popotvata po Hervaškem. V Zagrebu je odločeno 5 dni ostanka; 14. t. m. pride cesar na Reko, 16. v Pule, 19. v Terst, potem v Ljubljano.

Volitev novega poslanca namesto ranjc. prošta Kosa je razpisana na 19. t. m.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. G. Mih. Bogolin gre s Trate v Žuženberk, in g. Jak. Juvan s Knežaka na Trato za duhov. pomočnika.

Dobrotni darovi.

Sv. Očetu

v spomin zlate maše:

Cerkljanska fara s svojo duhovščino 37 gold. s posebno prošnjo gosp. fajmoštvo: „Blagoslovite, sv. Oče! o svoji zlati maši mene in mojo faro, da bi jaz, — ki jo vladam 23. leto, kakor Vi vesoljno sv. Cerkev, in ki imam tudi letos kakor Vi, ako Bog dá, obhajati svojo zlato mašo, — prav mogel voditi svojo čedo ter srečno z Vami vred jo izročiti božjemu Pastirju! — Cerkljanska šola s svojim učiteljem 8 gld. s posebno prošnjo mladih učencev in učenk: „Gospod, ki si nekaj govoril: „Pustite male k meni in nikar jim ne branite; — ne daj, da bi katerikrat mi ločeni bili od Tvojega božjega kraljestva, sv. kat. cerkve, na zemlji!“ — Neimenovana 10 sr. dvajset. — Sv. Očetu otroško vdana keršanska dekla K. 1 gld. — — Katra 1 staro dvajsetico. — Lucija in Marija 90 kr. sr.: za milost potrpežljivosti in za srečno zadnjo uro priporočeni. — Žena 1 staro dvajsetico: prosi blagoslova za srečno zadnjo uro. — Zagorska fara 25 gld. — C. R. hišina 1 terd. za 1 gl. 15 kr. — M. T. kuharica 1 gl. sr. — Dr. — k 5 gl. — G. Lor. St. 1 gl.: sv. Očetu v molitev priporočen. — Za pravo spoznanje same sebe in za srečno zadnjo uro 3 st. dvajs. — Iz D. 4 terdnj. in 2 gl. sr., to je 10 gl. st. den. — Za sv. Očeta Pija IX k zlati

maši: *) Gosp. Jožef Klemenčič 5 gld. sr.; gospod Fr. Šusteršič 1 gl.; Marija Golmajer 1 gld.; Marija Zupan 50 kr.; Uršula Poderžaj 50 kr.; Helena Meš 1 gl.; g. Fr. Lesjak in Terezija Lesjak 2 gl.; Neža Legan 1 gl.; Marija Minder 50 kr.; g. Matija, Katarina in Gašpar Dobravec 3 gl. sr.; Jakob Cegnar 40 kr.; neka vdova eno staro dvajsetico; več drugih z manjšimi zneski 2 gl. 2½ kr. Vse to po g. S. — Jakop Mehle daruje sv. Očetu 1 terdnj. za 2 gl. star. den, v spomin Njih zlate maše: „Sv. Oče, prosite moji deržini zdravje in srečno zadnjo uro! — Iz Vogelj 3 gl. sr. — Neimenovan ¼ napoleona v zlatu: prosi blgs. na duši in na telesu. — Anton in Marjeta, zakonska, 50 kr.: naj bi se sv. Oče tudi nju spomnili pri zlati maši. — Nektere osebe iz Zatičine 2 gl. 20 kr.: prosijo sv. apost. blagoslova. — Iz Trebnja po p. n. g. dekanu: Trebnje: 9 gld. v zlatu, 2 gl. v pap.; Šent-Rupert 2 st. terdnj. in 6 gl. v sr.; Čatež: 2 gl. v zlatu, 4 gl. v sr., 2 gl. v dvajset., 1 nov. pet., 10 gl. v pop.; Selo pri Šumperku: 2 star. terd., 1 st. dvajs., ½ gl., 4 gl. 30 kr. pap.; Šent-Mihel 5 gl.; Š. Lorenc 1 gl.; Dobernič 5 gl.; Hajdovice 5 gld. — Doneski 3 udov 3. reda z dežele: 1 zlat, 3 star. dvajsetice in 1 staro petico za zlato mašo: Serčno želé po sv. Očetu in mogočni prošnji Marije Device doseči milost prave pokore in srečno zadnjo uro. — Neimenovana oseba 2 terdnj. ali 4 gold. star. d.: želi blagoslova za srečno zad. uro. — Več osób 1 gld. 20 kr: vošijo sv. Očetu vse dobro za petdesetletnico. — Iz Zagradca 4 gl. 50 kr. in 1 st. dvajset.: prosijo sv. blagoslova po sv. Očetu od Boga, da bi vsi pobožno živeli in zveličano umerli. Neki duh. pastir 5 gl.: „Naj bi sv. Oče zame in za mojo duh. čedo neskončno usmiljenega Boga in Zveličarja tisti dan (11. apr.) prosili milosti po Božji volji živeti in srečno umreti, da se bomo s sv. Očetom skupaj pri Kristusu v nebesih večno veselili.“ — Vodiška fara pošlje sv. Očetu Piju IX 21 gld. v papirji, 2 tol. po 2 gl. in 2 po 1 gl. za zlato mašo, in ponižno prosi sv. Očeta za blagoslov. Neka pobožna duša pa dvojnat cekin in sv. Očeta prosi za blagoslov zase in za celo hišo. — Iz št. Vida pri Zatičini 52 gl. 80 kr. to je: 20 gl. v sr., 32 gld. 80 kr. v pap.: V znamenje verne vdanosti in ljubezni, da bi Bog v blagor sv. cerkve še dolgo ohranil in podpiral sv. Očeta; — prosijo tudi za blagoslov v življenji in v smerti, za vredno prejemanje ss. sakramentov itd. Sv. Oče, ako nam Bog dá doživeti, bomo tudi mi takrat v svoji farni cerkvi svoje molitve z Vašimi sklenili. — Sv. Očetu Piju IX za zlato novo mašo iz Zl. p. po J. T. 3 gl. av. v. — Dr. J. Gogala 10 gl.; g. J. Gn. 2 gl. sr.; g. J. Sm. 2 gl. — Od sv. Križa poleg Turna: 1 terdnj. za 2 gl. st. d., 3 stare dvajset. in 13 gl. v pap.: „Sv. Oče, pri svoji zlati maši molite tudi za nas!“ — G. Mihael J. z ženo Marijo 2 terdnj. ali 3 gl. sr.: želita se vdeležiti blagoslova sv. Očeta zlasti o zlati maši v prid srečne zadnje ure in milostljive sodbe, pa za povišanje sv. Cerkve. (Od p. n. gosp. dekana Reša ravno izročeni, doneski prihodnjič.)

Za misijon med Bulgari: Iz Čateža pri Kostanjevici na Dolenskem 6 gl.

Za afrik. misijon. Iz dobrotne roke 2 gl. — Iz Sml. 2 gl. 20 kr. Za škofa Mraka. Iz dobre roke 1 gl. — Iz Trebnja 2 terdnj., t. j. 4 gld. st. den. — Nekdanj znanec škofa Mraka: „naj bi tudi on v molitvi se mene spomnil. G. Mih. J. in žena Marija 50 kr.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. — t — v G.: Ni Vam veljalo. Uno bi ne bilo pristovalo; sicer dobro došlo, kar v nauk in s podbudo tekne.

*) V zadnjem listu se naj bere enkrat namesto gosp. Janez Gošta: Gosp. Janez Rozman 5 gl.